

ук; психології, педагогіки; загальної, загальнонаукової й профільно-наукової методології, анатомії й фізіології людини. Треба підкреслити, що в структурі педагогічної майстерності професійні знання відіграють ключову роль.

Неабияка роль у становленні педагогічної майстерності викладача вищої школи відіграє педагогічне спілкування.

Сучасні завдання вищої освіти вимагають застосування в широкому масштабі інноваційних педагогічних технологій. Все більше входять у практику інтерактивні методи навчання, найбільш ефективним вважається метод колективного обговорення — «мозковий штурм».

Досить поширеними у навчальному процесі ВНЗ є ігрові методи. Актуальним на сьогодні залишається питання ефективного впровадження тренінгових технологій.

Кожна нова технологія, що запроваджується у навчальний процес, потребує чималих зусиль, багато часу і засобів для реалізації. Перед викладачами стоїть завдання розроблення та впровадження таких прийомів і методів навчання, які б ставили за мету активізацію творчого потенціалу студента та стимулювали б його бажання навчатися. При цьому необхідно враховувати, що універсальної технології немає, а тому викладач повинен розробити власний технологічний підхід інноваційного вдосконалення навчального процесу, він повинен володіти педагогічною майстерністю. Насамперед, потрібно змінити принцип навчання студентів: забезпечити перехід від пасивного сприймання інформації до творчого здобуття знань. Вище означеними параметрами не вичерпується рівень і досконалість майстерності педагога вищої школи. Удосконалення меж не має. Тільки постійна наполеглива праця, неперервний пошук, творча активність і постійне рефлексивне дидактичне осмислення свого викладацького досвіду забезпечить високий рівень педагогічної майстерності викладача вищої школи.

Ільницький Д. О., канд. економ. наук, доц.,
кафедри міжнародної економіки

МОТИВАЦІЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА АУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ США

Мотивацію аудиторної роботи слід поділяти на особисту мотивацію 1) до навчання в загалі, 2) навчання конкретній спеціальності, 3) навчання в конкретному університеті, а також 4) моти-

вацію до опанування конкретних предметів та 5) окремих тем. Спробуємо в межах обсягу тез зупинитися на тому досвіддіяльності дослідницьких університетів США, який ще досить слабо досліджений та адаптований в нашій країні.

Одним з документів, що вимагається дослідницькими університетами США від перспективних студентів, є **мотиваційний лист**, в якому в довільній формі викладаються основні причини вибору саме цього університету, спеціальності та очікувані результати навчання в ньому. Слід також зазначити, що при цьому дослідницькими університетами США проводиться саме **відбір студентів** (а не вступ студентів) виходячи з їх очікувань і прагнень та можливостей університетів задовольнити ці очікування.

Провідні дослідницькі та інші університети США мають досить усталену практику проведення **аналізу результатів** своєї освітньої діяльності. Для цього ними серед іншого вивчаються доходи випускників та їх зайнятість. Результати таких досліджень досить яскраво характеризують позиції випускників конкретних університетів на ринку праці та дають основи для порівняння їх з аналогічними показниками інших університетів та професій. Враховуючи досить сталі позиції університетів (особливо провідних) в різноманітних рейтингах, то такі дані виступають суттєвою мотивацією при виборі університету, але одночасно свідчать про певні конкурентні переваги університету та дають йому підставу для визначення рівня цін за надання освітніх послуг.

Таким чином починає складатися економічна складова мотивації навчання студента в конкретному університеті на конкретній спеціальності. Очевидно, що особисті фактори також мають місце, особливо при виборі майбутнього фаху. Тому американські університети практикують проведення **заходів з професійної орієнтації** для випускників шкіл (що, на нашу думку, має бути обов'язковою частиною державної освітньої політики).

Ще однією складовою мотивації можна назвати вартість навчання. В дослідницьких університетах США вона є вищою у порівнянні з іншими закладами вищої освіти, але і відкриває значно ширші перспективи для студентів та випускників. В США держава не гарантує безкоштовну освіту (хоча не виключаємо існування певних програм в цьому напрямку), але **державна політика** спрямована на забезпечення можливостей отримання освіти більшістю бажаючих, адже саме якісна освіта фахівців є найціннішим багатством та капіталом в суспільстві знань (інформаційному суспільстві), яке розбудовують США. Для цього реалізу-

ються спеціальні програми для окремих соціальних груп чи територіальних громад, надаються державні гранти найкращим учням (мотивація до навчання в школі), а також, що особливо відзначимо, надаються освітні кредити під відсотки, що практично відповідають рівню інфляції (в США це 2—4 %) (що також мотивує працювати на благо своє та країни). В цілому філософія цього питання виглядає так, що вклавши кошти в освіту їх слід відпрацювати, для чого в США є всі передумови, а з іншого боку це підтримує активне економічне життя суспільства.

Очевидно, що самі викладачі також повинні проводити певну роботу щодо мотивації студентів. Так, наприклад, в американських університетах частина курсів є обов'язковою (тут університет проводить, як мінімум, роз'яснювальну роботу), а інша - вибірковою (тут задача самих викладачів мотивувати студентів обрати їх курс, що сприятиме студентам в досягненні їх цілей, що були визначені в мотиваційному листі). Внутрішня конкуренція за студентів мотивує пропонувати найкращі курси.

Підсумовуючи зазначимо, що будь-яка аудиторна робота має свою мету, яку чітко мають усвідомлювати як викладачі, так і студенти. Саме з мети слід починати викладачам, коли здійснюється вибір форм та особливостей аудиторної роботи.

*Молчанова Е. Ю., канд. економ. наук, доц.,
кафедри міжнародної економіки*

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ВУЗІВ ДО МАЙБУТНЬОГО ФАХУ

Сьогоднішній стан розвитку ринкових відносин, постійне вдосконалення та зміна форм управління, розширення сфер підприємництва, що базуються на стійкому рівні організаційної культури, ставить важливе завдання перед освітянами щодо професійної підготовки майбутніх підприємців. Система вищого навчання повинна допомагати студентам здобувати знання та засвоювати компетенції, виявляючи певні здібності та формуючі у нього прагнення до поглибленого вивчення аудиторного та поза аудиторного матеріалу.

Практика вищих навчальних закладів показує, що в освітянському процесі переважають інформаційна та репродуктивна функції у засвоєнні знань. Надання переваги консервативним освітянським